

Cursuri universitare

Victor-Andrei CĂRCĂLE

CRIMINALISTICĂ

Curs universitar

Victor-Andrei CĂRCĂLE

CRIMINALISTICĂ

Curs universitar

Universul Juridic
București
-2026-

Capitolul I

INTRODUCERE ÎN CRIMINALISTICĂ. NOȚIUNI GENERALE

Obiective de învățare: la finalul acestui capitol, studentul va fi capabil să definească criminalistica și să îi explice caracterul de știință judiciară aplicativă, să descrie obiectul complex al acestei discipline, să situeze criminalistica în raport cu dreptul penal, dreptul procesual penal, criminologia și celelalte științe conexe, să prezinte principalele momente istorice ale formării criminalisticii moderne, să explice și să aplice principiul schimbului de urme (principiul Locard) și să distingă cele trei ramuri fundamentale ale criminalisticii – tehnica, tactica și metodologia.

1.1. Definiția și obiectul criminalisticii

Criminalistica reprezintă una dintre disciplinele fundamentale ale științelor juridice aplicative, având un rol esențial în descoperirea, investigarea și probarea faptelor penale. Criminalistica s-a format ca răspuns la necesitatea organelor judiciare de a dispune de metode raționale, științifice și verificabile pentru stabilirea adevărului în cauzele penale. Spre deosebire de perioadele istorice în care aflarea adevărului se baza în principal pe mărturisiri, declarații sau simple prezumții, criminalistica modernă valorifică probele obiective, urmele materiale, datele științifice și metodele tehnice de examinare.

În accepțiune generală, criminalistica poate fi definită ca știința judiciară care elaborează și aplică metode, mijloace și procedee tehnico-științifice, tactice și metodologice destinate descoperirii, fixării, ridicării, conservării, examinării și valorificării urmelor infracțiunii și ale mijloacelor materiale de probă¹, în scopul identificării autorilor, stabilirii împrejurărilor comiterii faptei și prevenirii infracțiunilor.

¹ C. Roux, R. Bucht, F. Crispino, P.D. De Forest, C. Lennard, P. Margot, M. Miranda, N. NicDaéid, O. Ribaux, A. Ross, S.M. Willis, *The Sydney Declaration* –

Această definiție evidențiază mai multe dimensiuni ale criminalisticii. În primul rând, criminalistica are un caracter științific, deoarece utilizează metode de cercetare întemeiate pe observație, comparație, experiment, analiză și verificare. În al doilea rând, are caracter judiciar, întrucât metodele sale sunt folosite în cadrul procesului penal, pentru administrarea probelor și pentru clarificarea faptelor relevante cauzei. În al treilea rând, criminalistica are un caracter practic-aplicativ, fiind orientată spre rezolvarea concretă a problemelor investigative apărute în activitatea organelor judiciare.

Obiectul criminalisticii este complex și nu se reduce la simpla examinare a urmelor. El include întregul ansamblu de fenomene, procese, metode și reguli care permit descoperirea adevărului în investigarea infracțiunilor. Criminalistica studiază mecanismul de formare a urmelor, modalitățile de identificare a persoanelor și obiectelor, regulile tactice de efectuare a actelor de urmărire penală și particularitățile cercetării diferitelor categorii de infracțiuni.

Un prim element al obiectului criminalisticii îl constituie studiul urmelor infracțiunii. Orice faptă penală produce modificări în mediul înconjurător. Aceste modificări pot fi vizibile sau invizibile, materiale sau digitale, biologice, chimice ori mecanice. Ele pot consta în amprente papilare, urme de pași, urme de sânge, fibre textile, urme de instrumente, reziduuri de tragere, date informatice, înregistrări video sau alte elemente relevante. Criminalistica analizează modul în care aceste urme apar, cum pot fi descoperite, cum trebuie protejate și prin ce metode pot fi examinate.

Un al doilea element important îl reprezintă identificarea criminalistică. Identificarea urmărește stabilirea persoanei, obiectului, instrumentului sau fenomenului care a generat o anumită urmă. De exemplu, prin examinarea unei amprente se poate identifica persoana care a atins un obiect, prin compararea unui glonț cu urmele produse de țeava unei arme se poate identifica arma folosită, prin analiza ADN se poate stabili legătura